

Стратегия за национална младежка политика за периода 2003 - 2007 г.

Предистория

Министерството на младежта и спорта, като координатор на младежката политика в страната, изработи през 2002г. собствена стратегия за национална младежка политика, която бе утвърдена от Министъра на младежта и спорта. Документът бе представен и съгласуван по време на седемте регионални работни срещи, организирани от Министерството на младежта и спорта през 2003г., в работните заседания, на които взеха активно участие 476 представители на 262 младежки и не правителствени организации от всички области в страната. В Стратегията за младежка политика на министерството на младежта и спорта се очертаха основните насоки за развитието на младежката политика в страната, това породило необходимостта от създаване на Стратегия за национална младежка политика, изградена на принципа на координация и единодействие от страна на всички институции работещи по проблемите на младежта.

ВЪВЕДЕНИЕ

Стратегията за национална младежка политика се базира на Бялата книга на Европейската комисия - Брюксел 2001г., Европейска харта за участието на младите хора в живота на общините и регионите - Страсбург, март 1992 г и решенията и препоръките по въпросите за младежта на Съвета на Европа. Тя е в синхрон с открития метод на координация и се вписва в новата рамка за сътрудничество в областта на младежката политика в Европа.

За да бъде успешна младежката политика е необходима ясна координация между всички институции, работещи по проблемите на младите хора. Министерството на младежта и спорта има координираща функция по отношение разработването, реализацията и контрола по изпълнението на Стратегията за национална младежка политика.

За изработването на Стратегията беше сформирани Междуведомствения експертен съвет, включващ представители от Администрацията на Президента, Министерството на образованието и науката, Министерството на труда и социалната политика, Министерството на здравеопазването, Министерството на отбраната, Министерството на вътрешните работи, Министерството на културата, Министерството на външните работи, Министерството на правосъдието, Министерството на финансите, Агенцията по заетостта към МТСП, Държавната агенция за закрила на детето, Националния център по наркомании, Националния център по обществено здраве, Националния статистически институт, Отдела за социално развитие на ООН и др.

I. ОБОСНОВКА

Стратегията за национална младежка политика е разработена в съответствие с Управленската програма на Правителството на Република България "Хората са богатството на България", като цели създаване на благоприятни условия за съхранение, развитие и инвестиране в младежта като социален капитал на страната.

Състоянието на младите хора в страната и мястото им в обществото са едни от важните приоритети на правителството и обуславят необходимостта от

създаването на дългосрочна политика по отношение на младежта в контекста на присъединяване на Република България към Европейския съюз.

От анализите на изследванията по проблемите на младите в България и данните отразени в Годишния доклад за младежта 2002г. се установява, че потребностите на младите хора са съсредоточени в следните основни направления:

1. Демографски процеси

От 1989 г. насам населението на България е намаляло с над един милион души. Хората до 29-годишна възраст са намалели с близо 840 000 души. Статистиката сочи, че ако днес хората на възраст 20 - 29 години са близо 1 150 000 души, след 10 години броят им ще стане милион, а след още 10 години, т.е. през 2023 г. - едва 670 000, близо два пъти по-малко.

Наблюдава се нарастващ отрицателен естествен прираст на населението (*минус 0.4 промила през 1990 г. - минус 5.8 промила през 2002*) обусловен от ниската раждаемост (*8.5 промила - през 2002 г. са се родили почти два пъти по-малко бебета отколкото през 1989 г.*) и високата смъртност (*14.3 промила - в това число 14.4 детска смъртност*).

През последните 8 години от страната са напуснали около 195 - 200 хиляди души, средно по 25 000 годишно, повечето от които младежи.

2. Здравеопазване

Авторитетните изследвания, проведени последователно през 1996 и 2001 г. по методика на Световната здравна организация, регистрират обезпокоителната тенденция на влошаване здравния статус на населението. За посочения период броят на децата и младежите с влошено здраве се е удвоил, при което рязко спада долната възрастовата граница на хроничните заболявания. Близо 14% от децата и младежите страдат от някакво дългогодишно заболяване или трайни физически увреждания (*диабет, хипертония, астма, алергия, хроничен бронхит и т.н.*).

Един от проблемите на младите е обездвижването им, водещо до рязко влошаване на здравния статус, което се отразява негативно върху възможностите за пълноценен живот и реализация.

Сериозен проблем за здравето на младите е тютюнопушенето и консумацията на алкохол - *дела на пушачите сред младежите във възрастовата група 15-24 години е нараснал на 41,3% в сравнение с 38,8% през 1996 г.* Алкохолни концентрати употребяват почти половината от младите хора на възраст 15 - 18 години (*в т.ч. 18 % редовно*) и три четвърти от младите на възраст 19 - 25 години (*в т.ч. една трета редовно*).

Наркотиците са сериозна заплаха за здравето на младежите. Всеки десети млад човек до 18 години вече е опитвал някакви наркотични вещества.

Нараснало е разпространението на ХИВ/СПИН и полово предаваните болести, като 41% от регистрираните случаи са във възрастовата група 20-29 години, а 7% са във възрастта между 14 и 19 години.

Наблюдава се висок ръст на ранната бременност - ражданията и абортите във възрастта 15-19 г. са 77 на 1000 души и ранно започване на полов живот. Младежи на възраст 17-18 години имат вече сексуален опит (65%), но само 35% от тях използват презервативи.

Грижата за здравето на младите хора и подобряване на техния здравен статус е една от основните цели в работата на Министерството на здравеопазването.

Младежите са изведени като приоритетна група, към която са насочени дейностите в Националната здравна стратегия "По-добро здраве за по-добро бъдеще на България" и плана за действие към нея (2000-2007), както и на други национални програми, като:

- "Национална програма за превенция, лечение и рехабилитация на наркоманите в Република България 2001-2005"
- "Национална програма за ограничаване на тютюнопушенето 2002-2005"
- Национална стратегия и Национална програма "Профилактика и контрол на СПИН и полово предавани болести 2001-2006".

По отношение на създаването на условия за физическа активност и спорт на младите хора и повишаване грижата за тяхното здраве, като и за превенция срещу опасни за тях болести и практики Министерството на младежта и спорта разработи Национална стратегия и национална програма за развитие на физическото възпитание и спорта (2003-2004).

Съвременният модел за здравословния начин трябва да развие принципа на делегиране на права и отговорности от страна на държавата и активна подкрепа и партньорство с неправителствените младежки и спортни организации.

3. Образование

Основа за социализирането и реализирането на всяка личност е образованието формално и неформално, поради което то е ключова ценност за децата и младите хора.

Българското общество има традиционно високи образователни ценности. Въпреки трудностите през последните години, то се стреми да поддържа конкурентна европейска образователна система. Практиката показва, че една, макар и неголяма част от децата у нас не постъпват в училище, а други отпадат в различните класове.

Причините за намаляване на процента на записаните деца и младежи във всяка следваща степен на обучение имат както социален, така и образователен характер. Високото ниво на бедност, отдалечеността на слабо населени места от селища, в които има училища, пречат да бъдат обхванати на този етап всички подлежащи на обучение.

Образователните политики, които ще допринесат за подобряване на качеството на образованието са:

- Съобразяване на специалностите и професиите в средното и висше образование с пазара на труда;
- Преструктуриране на училищната мрежа така, че да бъде осигурен достъп до образование на децата и младежите от селските и полупланинските райони;
- Развитие на условия за равен достъп на ромските деца до качествено образование;

- Подобряване на управлението на училищата чрез училищните настоятелства и други граждански институции, свързани с образованието;
- Изграждане на система от алтернативни форми на обучение.

За да бъде ефективно образованието на младите хора, то трябва да се развива във всички направления: както в областта на формално образование - в образователната система, така също в областта на неформалното образование и ученето през целия живот. Добра възможност за младите хора в страната е програмата "Младеж" на Европейската комисия, чиито основен координатор за България е Министерството на младежта и спорта. Програмата има за цел развитието на неформалното образование, съобразно европейските критерии, като начин за усвояване на знания и умения, които съдействат за изграждането на активно гражданско съзнание.

Добрите резултати от програмата "Младеж" показват, че е необходимо създаването на нови възможности за развитие на неформалното образование, защото то е гъвкава система, която е съобразена със специфичните аспекти в развитието на личността.

В национален аспект е необходимо въвеждането на конкретни мерки, които да допринесат за оптимално използване капацитета на неформалното образование.

4. Младежка заетост

Осигуряването на заетост на младите хора е условие за предстоящото им трудово и социално реализиране. Важно е да се създават и поддържат условия за подобряване на пригодността и осигуряване на заетостта на младите в условия на пазарна икономика.

Младежите до 29 години представляват 22,8% от състава на работната сила в България. Най-висок е относителният дял на заетите от 25-34 г. (25,3%), а най-нисък - (7,7%) за младите хора от 15 до 24 г. За младежите до 29 г. в структурата на безработните лица, той е 29,3% (по обобщени данни за пазара на труда към м.април 2003г. на Агенцията по заетостта към МТСП).

Равнището на младежка безработица в България е по-високо от средното за страните от Европейския съюз. На пазара на труда, младежите са значителна по размер група от лица в неравностойно положение. Причина за това е несъответствието между броя на младежите с дадена професия и реалното търсене; ниското равнище на професионална квалификация, неточна професионална ориентация, липса на трудов опит.

Съгласно Закона за насърчаване на заетостта, за намаляване на младежката безработица, Министерството на труда и социалната политика реализира редица мерки за повишаване пригодността и осигуряване на заетост на младежите, част от които са:

- Национална програма "Компютърно обучение за младежи";
- Национална програма "Социална интеграция и професионална реализация на младежите - възпитаници на домовете за отглеждане и възпитание на деца, лишени от родителска грижа в България";
- Проект "Занаятчийско обучение по дуална система, пилотен проект 2004 г."

- Проект "Професионално обучение" - ФАР 2000;
- Проект "Инициативи на пазара на труда" - ФАР 2001;
- Проект BG 0202.01 "Насърчаване на заетостта сред младежите" (2003 - 2006г.);
- Програма "Заетост на младежи с висше образование в публичната администрация";
- Национална програма "От социални помощи към осигуряване на заетост", осигуряваща субсидирана заетост и социална интеграция на безработни лица, обект на месечно социално подпомагане, чрез разкриване на работни места в общополезни дейности и предоставяне на социални услуги, както и повишаване на пригодността им за заетост, чрез включването им в обучение за повишаване на уменията и квалификацията им, за ограмотяване и придобиване на професионална квалификация;
- Насърчителните мерки, предвидени в Закона за насърчаване на заетостта: стимулирането на работодателите да разкриват работни места за младежи до 29 години, сираци, младежи с увреждания. Работодатели, разкрили работни места за младежи до 29-годишна възраст (включително млади хора с намалена работоспособност и от социални заведения) получават субсидия в размер на осигуровките на назначените младежи за 12 месеца, а за тези с увреждания или сираци, субсидията включва минималната заплата и осигуровките. За всяко разкрито работно място за обучение за придобиване на професионална квалификация и/или стажуване, на което е наето безработно лице до 29 годишна възраст, на работодателя се предоставят суми съгласно чл.30, ал.2 за срока на обучението и/или стажуването на наето лице, но за не повече от 6 месеца.

Друга възможност за младите хора по отношение на младежкото предприемачество се явява и програма за "Стартиране на малък бизнес" на Междуправителствената агенция по франкофония, чиито основен координатор е Министерството на младежта и спорта. Програмата е насочена към младежи на възраст между 18 и 30 години.

"Европейска доброволческа служба" на програма "Младеж" предоставя възможности за придобиване на неформален опит, практически знания и алтернативна трудова заетост. Младежите могат да се включат активно в дейности с обществена ползност в най-различни сфери на обществения живот. Основният принцип залегнал в "Европейската доброволческа служба" е неформалното межкултурно обучение на младежи. По този начин ще се насърчи социалната им интеграция, активност и така ще се повиши възможността им за реализация на пазара на труда.

Доброволците в европейските страни се ползват с определен статус, който им позволява успешна професионална и личностна реализация. В България, въпреки наличието на редица младежки организации, които работят в сферата на доброволческите дейности, статута на доброволеца не е изяснен и това затруднява прилагането на тази добра европейска практика.

5. Гражданска активност

Гражданско участие на младите хора е свързано с прилагане принципите на Европейската харта за участието на младите хора в живота на общините и регионите. С Декларацията от 29 юли 1999 година на Народното събрание се препоръчва на органите на изпълнителната власт и на местното самоуправление

да работят активно с младежките неправителствени организации и с младежките групи като да ги подкрепят при осъществяване на младежки програми и инициативи, според възможностите и ресурсите им.

Младите хора декларират желание да се включат в обществения живот за решаване на собствените си проблеми, като вземат участие в граждански организации. В страната работят младежки неправителствени организации, които реализират младежки инициативи и дейности на местно, регионално и национално ниво, както и европейско.

По отношение на един от основните приоритети на България-евроатлантическата ориентация на страната, младите хора заемат определено активна позиция. За тях, представата за Европейския съюз е положителна. Днес за повечето млади хора Европа означава преди всичко възможност за работа и чрез нея - благосъстояние, възможност за опознаване на хората и света.

За стимулиране на гражданската активност на младите хора трябва да се използва децентрализиран подход, съобразен със специфичните особености на регионите в страната.

От 2001г. основния източник на финансиране на проекти за местни младежки инициативи е програма "Младеж", дейност "Младежки инициативи". Интересът на младежите към дейността "Младежки инициативи" нараства, което налага създаването на нови програми за стимулиране на гражданската активност.

6. Свободно време и културна среда.

Свободното време е първостепенен фактор за формирането и изявата на младите хора. Поради удължения образователен цикъл и ниската трудова заетост, то значително нараства.

Новите технологии, преходът към демокрация и пазарна икономика безусловно създават множество нови привлекателни и полезни възможности за самореализация. Компютърните изкуства са нов и изключително младежки вид на естетическо отношение към действителността.

Възможностите за пълноценно използване на свободното време се ограничават от материални пречки на значителна част от младите хора (на въпроса "Имате ли възможност да прекарвате свободното си време, така както желаете?" - отрицателен отговор дават една трета от учениците, една втора от студентите и работещите и две трети от безработните младежи). Данни от проучвания сочат, че почти половината от младите (15-18 годишни) и над две трети от (19-25-годишните) рядко или изобщо не спортуват. Едва една пета от младите хора имат възможност да пътуват, а 15 % от тях се възползват от предлаганите дейности за свободното време на институциите и организациите. Културната инфраструктура на страната има значителен потенциал и база за участие в прояви, за запознаване с културно-историческото наследство и неговото опазване, но се наблюдава отлив на децата и младите хора от културните събития и институции. В същото време се наблюдава засилен интерес от страна на младежите към международните културни обмени, които се финансират по програма "Младеж", дейност "Младежки обмени". Полезният ефект от действащите в страната европейски младежки програми може да бъде засилен с прилагането на активни мерки, в национален аспект, с оглед създаване на възможности за пълноценното използване на свободното време.

II. СТРАТЕГИЧЕСКИ ЦЕЛИ И ПОДЦЕЛИ

1. Стратегическа цел

Създаване на устойчиви механизми за съхранение, развитие и инвестиране в младежта като социален капитал на България и Обединена Европа.

2. Стратегически подцели:

Дългосрочни цели

1. Повишаване ролята на младите хора в гражданското общество в контекста на процесите на присъединяване на Р България към Европейския съюз;
2. Прилагане на европейски модели за работа с младите хора;
3. Поощряване на самоорганизирането на българските младежи и създаване на предпоставки сформирани на нови организации и укрепване на капацитета на съществуващите;
4. Формиране на информационна политика насочена към младите хора;
5. Създаване на условия за толерантност, солидарност и равнопоставеност между половете сред младото поколение.

Средносрочни цели

1. Развитие на националната, регионалната и местната политика за младежта;
2. Стимулиране на гражданската активност на младежите и развитие на дейности и инициативи, насочени към социално включване на младите хора в обществото;
3. Насърчаване на общественнополезни младежки дейности в страната;
4. Популяризиране и защита на човешките права и насърчаване на междуетническата толерантност и диалог;
5. Развитие на неформалното образование за пълноценно използване на свободното време на младите хора, за придобиване на полезни знания, умения и навици.

Краткосрочни цели

1. Физическа активност, здравословен начин на живот и превенция на негативни социални явления:

- Създаване на условия, посредством спортни дейности за активна социална интеграция на млади хора с увреждания и неравносложно социално положение;
- Развитие и прилагане на нови форми на младежки туризъм и създаване условия за формиране на положителни нагласи на младите хора към дейности в областта на екологията и природосъобразния начин на живот;
- Обмяна на опит, добри практики и превантивни мерки за ограничаване на негативни социални явления.

2. Поощряване на младежката креативност и творчески потенциал:

- Личностно развитие и формиране на ценностна система в духа на българския национален характер;
- Съхраняване и развитие на българските културни традиции в контекста на европейските измерения;
- Социална и културна интеграция на младите хора в обществото - чрез диалог и обмен на културни традиции на различни етноси.

3. Повишаване на мотивацията за трудова заетост и участие в доброволчески дейности:

- Мотивационно обучение за подобряване на уменията и знанията на младите хора с оглед повишаване на конкурентноспособността и адаптивността им към спецификата на трудовата среда на регионално и национално равнище;
- Популяризиране на доброволческия труд като форма на алтернативна трудова заетост, формиране на активна гражданска позиция и обществено полезна дейност;

4. Насърчаване на гражданската активност и гражданската отговорност.

5. Насърчаване на сътрудничеството между младежките организации на местно, регионално и национално ниво за защита на младежките интереси и потребности:

- Подкрепа на развитието и управлението на младежките организации, обучение на младежки лидери и младежки работници.

III. ПРИОРИТЕТИ

- Качествена грижа за живота, здравето и физическата активност на младите хора в страната;
- Ангажиране на младите хора в обществения живот на страната и намаляване на социалната им пасивност при вземане на решения по засягащи ги въпроси;
- Оптимално използване възможностите на образованието - формално и неформално от младежите като основа за професионална реализация на пазара на труда и средство за развитие на човешките ресурси;
- Пълноценна реализация на личностните качества на младите хора при условията на повишени изисквания на съвременния пазар на труда. Мотивация за доброволен труд, като алтернативна форма за социална активност;
- Равноправен достъп до всички източници на младежка информация;
- Стимулиране на младежката мобилност, сътрудничество и обмяна на неформален опит;

- Приобщаване на младите хора към основните демократични ценности -борба срещу расизма и ксенофобията, равнопоставеност на половете, зачитане на основните човешки права;

- Отговорност на младите хора към собственото им здраве, здравна просвета и култура по отношение на превенцията на зависимостите-наркомания, алкохолизъм, тютюнопушене, СПИН и други болести, предавани по полов път.

IV. ЦЕЛЕВА ГРУПА

Стратегията за национална младежка политика е насочена към младежи от 18 до 35г. и към непълнолетни лица от 16 до 18 г., без разлика в техните социални, имуществени, образователни, политически, етнически или религиозни различия.

V. ДЕЙНОСТИ

1. Законодателни инициативи

Предвижда се изготвяне на предложения за изменение на Закона за физическото възпитание и спорта, за хармонизация с европейските стандарти за провеждане на европейската политика (регламентиране на статута на младежкия доброволец и младежкия работник).

2. Европейско сътрудничество и младежка политика

Създаване на условия за многостранно международно сътрудничество в младежкия сектор със страните членки на Европейския съюз и с представители на Европейския младежки форум.

3. Развитие на национална младежка политика

Развитието на национална младежка политика в контекста на бъдещото членство на България в Европейския съюз ще се осъществи чрез създаване на механизми за координация между институциите, работещи по проблемите на младежта, национално представени неправителствени младежки организации, водещи европейски и световни организации работещи по проблемите на младежта. За осъществяването на Националната младежка политика се предвижда разработване на съвместни програми и проекти от институции работещи по проблемите на младежта, с цел подобряване благосъстоянието на младите хора в страната.

4. Развитие на регионалната младежка политика

Съгласно Европейската харта за участието на младите хора в живота на общините и регионите, регионалната младежка политика ще се реализира чрез създаване на партньорски взаимоотношения с местните младежки и неправителствени организации, областни и общински администрации и Националното сдружение на общините в Р България. Основната насока в развитието на регионалната младежка политика ще бъде популяризация на Хартата по места и създаването на младежки пространства и зони.

5. Информация за младежта

В тази област дейностите ще бъдат насочени към равноправен достъп на младите

хора от страната до Интернет - сайтове и портали за младежка информация. Изготвяне и разпространение на специализирани младежки издания - бюлетини, младежки справочници, публични регистри на действащи младежки организации, младежки електронни и печатни издания.

Предвижда се създаването и прилагането на комплексна информационна политика по отношение на младите хора в страната.

Предстои провеждането на различни кампании:

- Кампании с превантивна насоченост;
- Кампании във връзка с подготовката за предстоящото членство на Република България в Европейския съюз.

6. ЕВРОПЕЙСКИ МЛАДЕЖКИ ПРОГРАМИ

Укрепване и развитие на капацитета на действащите в България европейски младежки програми.

- Програма "Младеж"

Предвижда се увеличаване на броя на проектите на млади хора в неравностойно социално положение, на млади хора с увреждания, на организации без опит, както и реализация на дейности по проекти в малки населени места в различни региони на страната. Предстои повишаване на качеството и разнообразието на проектите по програмата.

- Програма Евродеск

Развитие на информационната младежка мрежа в посока създаване на нови Евродеск точки и обособяването ѝ като ефективно действаща система за предоставяне на полезна информация за младите хора.

- Програма "Младежка мрежа"

Предвижда се увеличаване на броя, качеството и разнообразието на младежките проекти в сферата на сътрудничеството между страните от Югоизточна Европа.

- Съвместни дейности и сътрудничество

Създаване на устойчиви форми за сътрудничество и обмен на информация между Министерството на младежта и спорта, като координатор за България на програмите - "Младеж", Евродеск и "Младежка мрежа" и Министерството на образованието и науката, като координатор за България за програмите - "Леонардо да Винчи" и Сократ. Съвместните действия на министерствата ще бъдат с оглед популяризация на програмите, оптималното използване на техните ресурси за укрепване на младежката активност и развитие на формалното и неформалното образование.

- EURO < 26

Развитие и популяризиране на системата EURO < 26, като форма за предоставяне на младежки услуги и младежка мобилност.

7. ГОДИШНИ ПРОГРАМИ ЗА МЛАДЕЖКИ ДЕЙНОСТИ НА МИНИСТЕРСТВОТО НА МЛАДЕЖТА И СПОРТА

На основание чл. 8, т. 4 от Закона за Физическото възпитание и спорта, Министерството на младежта и спорта изготвя годишни програми за младежки дейности.

Изпълнители по програмите за младежки дейности на Министерството на младежта и спорта ще бъдат младежки организации и други юридически лица с нестопанска цел, осъществяващи младежки дейности.

- Програма за младежки дейности 2004 - 2005 г.

Основната цел на програмата ще бъде реализация на проекти от младежки неправителствени организации на регионално и национално ниво за решаване на конкретни проблеми, определени от младите хора по региони, с оглед съхраняването, развитието и инвестирането в младежта, като социален капитал на страната.

По програмата ще могат да участват както младежи от 18 до 35г., така и непълнолетни лица, съобразно спецификата на потребностите им.

Програмата ще бъде структурирана в три области: "Младите в действие", "Неформално образование" и "Анализ и добри практики".

- Годишна програма за младежки дейности 2006 г.

Основната цел на Годишната програма за младежки дейности 2006 г. е подпомогне интеграцията на младите хора в обществото, създаването на предпоставки за пълноценното използване на свободното им време, за повишаване здравната им култура, удовлетворяване на социалните и духовните им потребности, приобщаването им към ценностите, културата и европейския модел на младежка активност.

- Годишна програма за младежки дейности 2007 г.

Основната цел на програмата ще бъде насочена към активизиране на българските младежи в европейското гражданско общество и изграждането на европейско съзнание. Прилагане на европейски модели за развитие на младежки услуги и мобилност за повишаване на благосъстоянието на младежите.

- Програма за обучение - "Мотивационни младежки инкубатори".

По програмата ще се организират курсове, тренинги, работни ателиета от организациите по определени от тях проблеми като: мениджмънт, супервизия, управление на човешките ресурси, социална психология, организационна психология и обучение за разработване на проекти и др. Целта на програмата е укрепване на капацитета на младежките организации, във връзка с подготовка на българските младежи и повишаване на възможностите им за активно социално включване в обществения живот на страната.

- Изграждане и развитие на консултантски младежки служби.

Целта на консултантските служби е да се предоставя навременна и актуална информация за младите хора, свързана с финансиращи програми на национално и европейско ниво в областите: образование, обучение, работа, свободно време

и др. Предвиждат се консултации за младите хора по актуални за тях проблеми. Част от дейностите в консултантските служби ще бъдат свързани с обучението на доброволци, младежки лидери и младежки работници, които ще подпомагат младежките организации. Консултантските служби ще оказват съдействие и на отделни млади хора, при решаване на конкретните им проблеми.

- Национален форум "БГ Младеж".

Форумът цели обмяна на добри национални и европейски практики в областта на младежката политика и дейности. Форумът ще бъде средище за съвместна работа между младежките организации и институциите, които имат отношение към младежката проблематика, там ще се представят успешно реализирани новаторски младежки проекти.

8. Провеждане на периодични изследване на актуалното състояние на младежта в страната..

Потребността от провеждане на периодични изследвания на актуалното състояние на младежта се обуславя от динамичното развитие на младежкия сектор, постоянно променящите се потребности и приоритети на младите хора и новите тенденции в младежката политика.

9. Национална програма за физическо възпитание и спорт.

Националната програма за физическо възпитание и спорт трябва да реши неотложните проблеми, свързани с двигателната активност и жизнения статус на младите хора. Програмата цели създаване на организационно-управленчески, материално-технически и научно-методически условия и предпоставки за подобряване на физическата дееспособност на нацията, развитието на детско-юношеския спорт, повишаване на спортното майсторство и провеждането на информационна политика.

10. Национална програма "Образование чрез спорт" 2004 г.

Целта на програмата е формирането на активна нагласа у младите хора за повишаване на тяхната физическа активност и жизнена дееспособност, формирането на активна и отговорна позиция по отношение на превенцията на различните зависимости. Програмата е средство за придобиване на неформален опит, възпитание в духа на феърплей, изграждане на спортни навици и социално включване на младите хора в обществото.

VI. ПРИНЦИПИ ЗА РЕАЛИЗАЦИЯ

Основните принципи за реализацията на стратегията са:

Национален консенсус

При формирането и реализирането на Стратегията за национална младежка политика е необходим национален консенсус, защото състоянието на младите хора е национално значим въпрос, чието решение предполага съвместни усилия на всички национално отговорни субекти.

Устойчивост - постигнатите резултати да се базират на принципа на комениджмънта, т.е. съчетаването на обществената активност и държавната политика;

Европейски характер - съобразяване и прилагане на европейските принципи, норми и стандарти за работа с младите хора.

Законодателно осигуряване - разработва се и се изпълнява съобразно нормативната уредба.

Ресурсно осигуряване - финансово осигуряване, осигуряване с кадри, техника, софтуер и др.

Информационно осигуряване - статистически и социални емпирични проучвания за състоянието на младите хора, за потребностите, нагласите, развитието и очакванията на младежкия неправителствен сектор.

VII. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

1. Повишена роля на младите хора в гражданското общество в контекста на процесите на присъединяване на Р България към Европейския съюз, чрез участието им в програми за младежки дейности;
2. Прилагане на европейски модели за работа с младите хора, при разработването на програмите за младежки дейности;
3. Законово регламентиране на статута на младежкия доброволец и младежкия работник;
4. Увеличаване на броя на доброволците в гражданските и младежките организации;
5. Участие на младите хора в местното самоуправление за решаване на младежките проблеми;
6. Повишаване информираността на младите хора относно възможностите за осмисляне на свободното време;
7. Укрепване и развитие на капацитета и популяризиране на Европейските младежки програми, чиито основен координатор е Министерството на младежта и спорта;
8. Повишаване активността и участието на младите хора в международни младежки и образователни програми;
9. Увеличаване броя на кандидатстващите организации с проекти по Програма "Младеж";
10. Нарастване на относителния дял, на одобрените по Програма "Младеж", проекти на младежи в неравностойно социално положение;
11. Увеличаване на броя на разкритите Евродеск точки в страната и покритие на населени места в отдалечени райони;
12. Стартиране на ежегодни програми за младежки дейности;
13. Създаване на младежки зони, клубове и младежки пространства в страната;
14. Повишаване качеството на предлаганите младежки дейности и услуги;

15. Повишаване броя млади хора, практикуващи спортни дейности;

16. Повишено ниво по отношение на информираност и придобити умения и знания за здравословен начин на живот;

17. Повишаване активната гражданска позиция и включване на младите хора в дейности по превенцията на зависимостите - наркомания, алкохолизъм, тютюнопушене, СПИН и други болести, предавани по полов път;

18. Повишаване на активността и успешната реализация на младите хора на пазара на труда и оптималното използване на възможностите за повишаване на квалификацията, посредством формалното и неформалното образование, с оглед адекватна реакция на промените на пазара на труда.

VIII. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Създаването на възможност за пълноценно развитие на младите хора, изграждането на активната им гражданска позиция и реализация, възможността да огласяват своите потребности и проблеми, както и да споделят своята готовност за ангажираност в процесите на вземане на решения, трябва да стане отговорност на всички държавни институции в страната.

IX. АНГАЖИРАНИ ИНСТИТУЦИИ И ОРГАНИЗАЦИИ

Основен орган, реализиращ Стратегията за национална младежка политика е Министерството на младежта и спорта. Изключително важно за ефективното функциониране на системата е координацията и оперативното взаимодействие между министерството и другите субекти:

- Министерства и ведомства;
- Областните администрации;
- Общинските администрации;
- Международни специализирани организации по въпросите на младите и децата;
- Неправителствени организации, работещи по проблемите на младите хора;
- Младежки организации, отговарящи на изискванията на Закона за физическото възпитание и спорта.

X. НАБЛЮДЕНИЕ, КОНТРОЛ И ОЦЕНКА

Показатели:

- Вложени ресурси;
- Брой на стартиралите програми;
- Преки резултати от дейностите;
- Въздействия.

Оценката на изпълнението на дейностите, предвидени в Стратегията ще се базира на следните показатели:

- Съответствие на целите на стратегията с потребностите и приоритетите на младите хора на национално и европейско ниво;
- Ефикасност - изразходвани ресурси за реализирани програми и резултати;
- Ефективност - в каква степен са постигнати стратегическите цели;
- Ползност - влияние на стратегията и дейностите, предвидени в стратегията оказват въздействие върху целевата група;
- Устойчивост - Възможност за мултиплициране на ефекта.

В хода на реализация на Стратегията ще се изготвят периодични доклади, наблюдения, проучвания, анкетни допитвания. Ефектът на стратегията ще се отчита и по косвени индикатори, като присъствие на младежката тематика в медийното пространство и др.

XI. ФИНАНСОВО ОСИГУРЯВАНЕ

Средствата за реализиране на Стратегията за национална младежка политика се осигуряват в рамките на одобрените бюджети за съответната година на заинтересованите министерства, ведомства и общини.